

CENTRUM VOOR
HOLOCAUST
EN GENOCIDESTUDIES

Jaarverslag 2005/2006

Woord vooraf	3
Wetenschappelijk onderzoek en publicaties	4
Educatie	5
Het Maatschappelijke Debat	7
Internationalisering	9
Academisch Onderwijs	11
In de Media	12
Bijlage 1	14
Bijlage 2	16
Beschikbare Middelen 2005	19

Woord vooraf

Het derde jaar van het Centrum stond in het teken van personele expansie, maar ook van consolidatie. Een door het Ministerie van VWS gefinancierd onderzoeksproject over de geschiedenis van de kampen Westerbork en Vught kon van start gaan. Bij de keuze van de twee aangestelde OIO's - E. Moraal en M. Meeuwenoord - waren Drs P.J. Koopman en Dr. J. Koopman van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvA zeer behulpzaam. Dr. K. Berkhoff, Dr. N. Adler en Drs. ing S. Lammerts kozen gast-onderzoekers uit de Oekraïne, die met ingang van 1 augustus en 1 november voor drie maanden aan het CHGS verbonden zullen zijn. Dr. K. Berkhoff coördineert dit project, dat door het Ministerie van VWS wordt gefinancierd. Centrumcoördinatrice Drs. S. Rottenberg nam per 1 juni ontslag en is gaan werken voor de Prix de Rome. Het CHGS heeft veel aan haar te danken. Zij wordt opgevolgd door Drs. B. Boender. Bij deze procedure wist het CHGS zich gesteund door Drs. P.J. Koopman en door Drs. M.E. Paktor als adviseur.

Daarnaast werden oriënterende gesprekken gevoerd met twee potentieel geassocieerde onderzoekers, te weten Dr. R.B. Birn en Dr. D. Duhacek, terwijl Sobibor overlevende historicus Jules Schelvis optrad als MA co-docent, met toestemming van de Faculteit. Alles bij elkaar zullen deze herfst vermoedelijk twaalf tot vijftien mensen op de één of andere manier aan het Centrum verbonden zijn en bedraagt de vaste formatie niet meer dan 2,7 fte. De Faculteit maakte tijdelijke huisvesting mogelijk, die binnen het NIOD niet beschikbaar was. Het Bestuur bereidt zich voor op de aanstaande evaluatie van het Centrum die voor 1 maart 2007 moet zijn afgerond, vijf jaar nadat het Ministerie van VWS met de betalingen startte.

Prof. dr. J.C.H. Blom (voorzitter CHGS)

Wetenschappelijk onderzoek en publicaties

Johannes Houwink ten Cate aanvaardde in april 2005 met Prof. dr. H. W. von der Dunk (voorzitter) en Prof. dr. I. de Haan de opdracht van de President van de KNAW een rapport uit te brengen over het oorlogsverleden van de naamgever van het Meertens Instituut en de manier waarop de KNAW, en onder haar ressorterende instituten, met dat verleden zijn omgegaan. Hun bevindingen worden bij het ter perse gaan van dit jaarverslag bestudeerd door het bestuur van de KNAW en zullen aan het begin van de herfst in een rapport van zestig bladzijden worden gepubliceerd. Samen met Prof. dr. H.W. von der Dunk deed J.Th.M. Houwink ten Cate het archiefonderzoek, in het bijzonder in de archieven van het NIOD, het Meertens Instituut en de KNAW, terwijl Prof. dr. I. de Haan de eindredactie voor zijn rekening nam. Nanci Adler organiseerde voor het CHGS op 21 maart het symposium 'Narrating Mass Violence', waar een groep van dertig internationale experts sprak over de rol van oral history in het onderzoek naar massaal geweld. Ook maakte ze twee reizen naar Moskou om onderzoek te doen in het Staatsarchief van de Russische Federatie, het Russisch Staatsarchief voor contemporaine geschiedenis (het voormalige partijarchief) en het Staatsarchief voor politieke en sociale geschiedenis en getuigenissen af te nemen

van historici en voormalig Goelaggevangenen als Roy Medvedev, Marlen Korallov, Zoria Serabriakova en Natalya Rykova. Zij schreef ook een ontwerp voor een hoofdstuk over Repression's Endurance; 'The Future of the Soviet Past Remains Unpredictable: The Resurrection of Stalinist Symbols Amidst the Exhumation of Mass Graves', een artikel dat verscheen in de Europe-Asia Studies 57, 5 (2005); 'De onvoorspelbare toekomst van het Sovjet verleden: Het blootleggen van massagraven en de herleving van Stalinistische symbolen', een hoofdstuk in het jaarboek van het NIOD (2005); 'Trudnoe Vozvrashchenie: sud'ba sovetskikh politzakliuchennykh v 1950-1990-e gody Moscow: obshchestvo Memorial - izdatel'stvo 'Zven'ia'; en 'Overleven na de Goelag', dat binnenkort verschijnt bij uitgeverij Contact.

Karel Berkhoff voltooide in december een eerste volledige versie van een boekmanuscript over sovjetpropaganda tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een Nederlands tijdschrift accepteerde een artikel met resultaten van dit onderzoek. Van zijn hand verschenen ook een artikel over het verband tussen de Holocaust en de Duitse massamoord op de sovjetkrijgsgevangenen en in Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History 6, nr. 4, het artikel 'The Mass Murder of Soviet Prisoners of War and the Holocaust: How Were They Related?'

In 2006 heeft Karel Berkhoff geen onderzoekstijd, ter compensatie van de vrijstelling van onderwijs in 2005.

Ton Zwaan deed de redactie van en schreef de inleiding bij het jaarboek van het NIOD. Ugur Ümit Üngör schreef in datzelfde jaarboek het hoofdstuk 'De vernietiging van Dersim (1938) in beeld' en heeft nog drie publicaties op stapel staan die reeds zijn geaccepteerd door toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften (zie hiervoor bijlage 2). Hij werd bovendien gelauwerd met de UvA-scriptiepijs 2006 voor zijn onderzoek over de Armeense genocide.

Sinds 18 april is Marieke Meeuwenoord, als OIO, in dienst van het CHGS. Haar onderzoek

richt zich op het concentratiekamp Vught en draagt als werktitel: een historisch-sociologische studie naar Konzentrationslager Herzogenbusch.

Ook Eva Moraal heeft sinds april een aanstelling als OIO bij het CHGS. Zij zal een overzichtsgeschiedenis van voormalig doorgangskamp Westerbork schrijven. Gewaardeerd associé van het CHGS, Rosa Lehmann schrijft momenteel aan haar proefschrift 'Struggling for peace: ethno-national relations in rural southeast Poland. The case of the Ukrainians in Poland (1944-2000)' met als promotoren Prof. dr. O.D. van de Muijzenberg en Prof. dr. C.J.J. Vermeulen.

Educatie

Sinds het najaar van 2005 beschikt het CHGS over een beleidsnotitie met betrekking tot educatie, is er een werkgroep samengesteld van docenten die betrokken wensen te zijn bij de activiteiten van het CHGS en zijn vier bij-scholingsdagen voor docenten georganiseerd in samenwerking met de Anne Frankstichting en het APS: op 25 november in het Museon in 's-Gravenhage, op 9 december bij de Anne Frankstichting in Amsterdam, op 20 januari in

Nationaal Monument Vught en op 10 februari in Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Uitgaande van de doelstellingen in de notitie wordt contact onderhouden met het ministerie van VWS, de Anne Frankstichting, Nationaal Monument Kamp Vught, Herinneringscentrum Kamp Westerbork, het Verzetsmuseum, de Vereniging van Geschiedenisdocenten Nederland (VGN), Teleac/Not, Albert van der Kaap en de Shoah Foundation Nederland.

Tijdens de bijscholingsdagen voor docenten verzorgden Karel Berkhoff (1x), Ton Zwaan (1x) en Johannes Houwink ten Cate (2x) lezingen en konden docenten in een workshop van Maria van Haperen en in een workshop van Johannes Houwink ten Cate samen met Maria van Haperen, kennismaken met de actualisering van het fenomeen genocide in het onderwijs. De speciale lesbrief daarover is opgenomen in bijlage 2.

Silvia Rottenberg en Maria van Haperen organiseerden naar aanleiding van de verklaring van VN Secretaris Generaal Kofi Annan op 1 november 2005, in samenwerking met de jongerenorganisatie van het Centrum Informatie en Documentatie Israël, ad hoc de eerste Holocaust Memorial Day voor middelbare scholieren. Op 27 januari troffen 125 leerlingen afkomstig van zeven middelbare scholen, van Vmbo tot en met gymnasium-niveau, uit heel Nederland elkaar in de Hollandsche Schouwburg of op de UvA, waar Holocaust overlevende Jules Schelvis zijn verhaal vertelde. Docenten, leerlingen en studenten maakten tijdens een middagprogramma kennis met overlevenden uit Srebrenica en Rwanda of spraken verder met Jules Schelvis in de workshop over 'integratie en samenwerken, een ontmoeting', die door Mustapha Daher (Tec Amsterdam) en Maria van Haperen werd gegeven. Burgemeester

van 's-Gravenhage W.J. Deetman sloot de dag af met een korte toespraak in het Wertheimpark. Tijdens de Holocaust Memorial Day werd de VWS/CHGS prijs voor beste onderzoeksopdracht op het terrein van Holocaust en genocide door Jules Schelvis uitgereikt aan Dirk Roodzant, docent geschiedenis aan het Zeldenrust - Steelantcollege in Vlissingen. Maria van Haperen nam daarnaast ook deel aan een tweetal bijeenkomsten voor docenten en veldorganisaties WOII in Utrecht, georganiseerd door het Ministerie van VWS op 13 april en 23 mei; ze stelde een boekenlijst samen voor docenten over Holocaust en genocide, die via het CHGS is aan te vragen en verzorgde op 19 mei een workshop op een congres van de Stichting Historici in Toekomstperspectief van het Instituut voor Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen.

Het Maatschappelijke Debat

Het CHGS liet door middel van verschillende publieksevenementen en lezingen in 2005-2006 van zich horen. Met twee filmsymposia, een terugblik op de situatie in Srebrenica op 25 september en over de Armeense genocide op 7 mei; een viertal lezingen over de actuele situatie in Darfur op 1, 15 en 29 november en 13 december en de Nooit Meer Auschwitz-lezing op 26 januari, in samenwerking met de Pensioen en Uitkeringsraad en het Nederlands Auschwitz Comité. Deze activiteiten werden georganiseerd door Silvia Rottenberg en haar stagiaires Vica Bogaerts, Jacqueline Bouscher, Ykje Vriesenga en Talin Sahakian, die door Silvia in de projecten werden begeleid. De filmsymposia vonden plaats in Kriterion en kwamen met behulp van studenten en financiële bijdragen van het NCDO, het AUV Fonds, het Ministerie van VWS en de vakgroep Strafrecht van de UvA tot stand. Op 25 september werd samen met Michael Johnson van het War Crime Tribunal in Sarajevo, Mark Harmon van het International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY), juriste Heikelien Verrijn Stuart, journaliste Janine di Giovanni en filosoof Obrad Savic teruggeblikt op Srebrenica en de situatie in Bosnië. De publieke vertoning van de Schorpioenen Tape vond plaats, waarvan op 28 september in het actualiteitenprogramma Nova fragmenten te zien waren.

Tijdens het filmsymposium op 7 mei spraken Prof. dr. Donald Bloxham van de University of Edinburgh, Ara Sarafian, directeur van het Gomidas Institute, Kerem Oktem, senior associate member of St. Anthony's college en Prof. dr. J. Weitenberg van de Leidse Universiteit over de politieke en journalistieke aandacht die de Armeense genocide genereert en het meest recente onderzoek. Minister van Ontwikkelingssamenwerking, Agnes van Ardenne - van der Hoeven; Prof. Dr. Mohamed Salih, van het Institute for Social Studies; Nick Grono, vice-voorzitter van de International Crisis Group en Leslie Lefkowitz van Human Rights Watch; en Juan Méndez, special adviser van de Verenigde Naties voor de Preventie van Genocide en president van de International Center for Transitional Justice verzorgden lezingen over Darfur. Deze lezingencyclus had zonder de inzet van stagiaires niet kunnen worden gehouden. Net zo min als zonder de financiële bijdrage van de Stichting Democratie en Media een speciale bundeling van de voordrachten tot stand was gekomen. De publicatie Explaining Darfur. Lectures in the Ongoing Genocide (Vossiuspers UvA, ISBN 9 789056294250), voorzien van een speciale inleiding door emeritus professor Dr. Fouad Ibrahim, werd op 6 april aan de speciaal gezant voor Soedan van de Verenigde Naties, Jan Pronk, aangeboden.

De bundel is tevens naar de Buitenland Commissie van de Tweede Kamer en een aantal europarlementariërs gezonden. Oud-minister van Volksgezondheid, minister van Staat, oud-presidente van het Europese parlement en voorzitter van het Fondation pour la Mémoire de la Shoah, Simone Veil bezocht op 25 januari het CHGS. Het CHGS organiseerde, traditiegetrouw inmiddels, op 26 januari in samenwerking met de Pensioen en Uitkeringsraad en het Nederlands Auschwitz Comité de Nooit Meer Auschwitz Lezing in de beurs van Berlage. Buiten de door het CHGS georganiseerde activiteiten mengden Karel Berkhoff en Ton Zwaan zich verscheidene malen in het publieke debat. Als adviseur voor het Russisch Cultureel Centrum Amsterdam inzake de theatervoorstelling De Brief, over de jodenvervolgving in de Oekraïne, trad Karel Berkhoff op als voorzitter van het debat over culturele integratie en het schrikbeeld van de Holocaust in de Koninklijke Schouwburg op 18 mei. Tijdens het International Documentary Festival Amsterdam, 29 november, verzorgde hij een inleiding bij Docs at War: Soviet Union at War. Ton Zwaan hield twee voordrachten. Op 11 november bij het NIOD over massaal politiek geweld, op 9 december bij de Anne Frankstichting voor docenten. Bovendien was hij gast tijdens een aantal paneldiscussies. Op 9 september op de

Erasmus Universiteit in Rotterdam waar een speciale studiemiddag plaatsvond met als thema 'Overgangen naar de rechtsstaat: historische en juridische perspectieven' en bij de film Das Goebbels Experiment op 9 februari in het Ketelhuis in Amsterdam. Op 14 december in De Rode Hoed, waar hij ook een lezing over de Armeense genocide tussen ontkenning en erkenning hield. En nogmaals over de Armeense genocide op 16 maart op de Erasmus Universiteit in Rotterdam en tijdens acht sessies op het ESSHC die in de RAI in Amsterdam werden gehouden.

Internationalisering

Johannes Houwink ten Cate was lid van de Nederlandse regeringsdelegatie bij de Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research. Hij voerde als expert voor de regering overleg over de Interational Tracing Service in Parijs in juli en in Bad Arolsen in september. Hij gaf lezingen en had zitting in panels in december in Belgrado en Parijs, in maart in Berlijn, in april in Oslo en in mei in Parijs.

Nanci Adler hield tijdens de vorige verjaardag van het CHGS een korte presentatie getiteld 'Repression's Endurance', was referent bij de lezing van Christopher Browning over zijn onderzoek naar het Starachowice dwang-arbeidsfabriek op 19 december in het Goethe Instituut, nam samen met collega Ugur Ümit Üngör deel aan het symposium Memory, Narrative and Human Rights aan de Sabanci University in Istanbul, bekleedde de network chair op de European Social Science History Conference (ESSHC) die van 22 tot en met 26 maart in het Rai Congrescentrum in Amsterdam werd gehouden en presenteerde op 24 maart bij dezelfde gelegenheid een verhandeling over 'Repression's Endurance: An Overview'. Tijdens het door haar georganiseerde symposium on 'Memory and Narrating Mass Violence' op 21 maart in NIOD, leidde Nanci Adler de ronde tafel-

bijeenkomst van wetenschappers. Verder heeft ze tussen september en mei deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten van het VENI-Vidi Professionaliseringsprogramma, was aanwezig op de Transitional Justice Essentials for mid- and senior level professionals in Leuven op 18-21 mei en bereidde van 1 tot en met 3 februari de Nordic Cooperation in Kopenhagen and Roskilde voor.

Ook Karel Berkhoff was afgelopen jaar verschillende malen actief in het buitenland. Hij sprak over 'de Oekraïne onder de nazi-bezetting' aan de Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales in Frankrijk en aan de Indiana University, Yale University, Princeton University en Columbia University in de Verenigde Staten. Op de Sixth European Social Science History Conference in Amsterdam gaf hij een lezing over de massamoord op de joden van Kiev en voor de Oekraïense Academie van Wetenschappen sprak Karel Berkhoff over antisemitische publicaties in Oekraïne tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij maakte daarnaast deel uit van de buitenlandse begeleidingscommissie voor een promotie- en onderzoeksproject over Noorse vrijwilligers in de Waffen-SS, dat bij het Centrum voor de Studie van de Holocaust en Religieuze Minderheden in Oslo wordt uitgevoerd.

Maria van Haperen nam van 13 tot en met 15 december deel aan de conferentie *Comment dire? Comment faire? Quelles pratiques pour enseigner des questions sensibles dans une société en évolution?* dat werd georganiseerd door het Ministère Education Nationale Enseignement Supérieur Recherché en hield een lezing met als titel 'Enseigner les thèmes de la Seconde Guerre mondiale et de l'Holocauste dans Les Pays-Bas'. Eind juni was ze aanwezig op The special conference for educators: *Teaching the Holocaust to future generations in Jeruzalem*. Op deze door Yad Vashem en Oranim Educational Initiatives georganiseerde conferentie verzorgde ze een lezing met workshop over 'Srebrenica, an act of genocide? The awful truth!'. Ugur Ümit Üngör sprak, net als Nanci Adler, op de verjaardag van het CHGS in 2005 en ging met haar naar Istanbul, waar hij op 19 november de lezing 'The Many Faces of Social Engineering: The Case of Dersim 1938' gaf. Op 22 februari verzorgde hij op de conferentie *Discourses of Memory in Iranian Languages* van het Institut National des Langues et Civilisations Orientales in Parijs de lezing *Untying the tongue-tied: 'Linguicide, language, and memory in Dersim'* en op 9 maart, tijdens het seminar *Europese Studies* van de geschiedenisfaculteit aan de

UvA, een lezing getiteld 'Demographic Engineering in Turkey, 1910-1940'. Verder reisde hij naar de conferentie *The Boundaries of Genocide: Intentions, Histories, Peoples* van de Universiteit van New York om de lezing 'Contextualizing the Armenian Genocide: social engineering in Diyarbekir province' te houden en ging in mei ook nog eens naar Oxford om op de conferentie *(Trans)nationalism in the Mediterranean* aan St Antony's College te spreken over 'Contested Territory: Comparing nationalisms in Eastern Turkey in the twentieth century'. Net als Ugur Ümit Üngör en Nanci Adler was ook Ton Zwaan op de ESSHC in Amsterdam. Vier keer trad hij daarbij aan als voorzitter tijdens discussiesessies en vier maal als lid van het discussiërend panel. Hij was, samen met Prof. dr. John Breuilly van de LSE, initiator van deze sessies. Alle stafmedewerkers van het CHGS, met uitzondering van Ton Zwaan, bezochten van 31 maart tot en met 2 april de *Nordic Cooperation Meeting* in Oslo.

Academisch Onderwijs

Johannes Houwink ten Cate verzorgde twee verschillende colleges. 'Hoe genocide begint' over genociden tijdens de twintigste eeuw vanuit een vergelijkend perspectief, dat onderdeel uitmaakt van zowel de BA Geschiedenis, de Minor Nieuwste geschiedenis als ook de Minor Nieuwe en Nieuwste geschiedenis. Dit hoorcollege werd gedurende het academisch jaar twee maal gegeven, waarvan een keer in het engels. Voor MA studenten Geschiedenis en studenten die het MA traject Holocaust- en genocidestudies volgen, verzorgde Johannes Houwink ten Cate daarnaast ook het werkcollege De erfenis van de Holocaust samen met co-docent Jules Schelvis. Nanci Adler en Ton Zwaan verzorgden van september tot en met december het MA college over 'Genocide en Transitional Justice in vergelijkend perspectief', dat door veertien studenten werd bezocht. Nanci Adler trad daarnaast actief op als begeleider van diverse studenten. Zo was ze tutor van een onderzoek van een MA student en begeleidde ze vier MA scripties. In het geval van de dissertatie van N. Tromp - Vrkic was Nanci Adler mee-lezer en het onderzoekseminar European Studies op 28 maart vond onder haar deskundig leiding plaats. Ze heeft tevens een internationale workshop georganiseerd en voorgezeten over 'Memory and Narrating Mass Violence'. Er namen zowel studenten

als buitenlandse experts deel aan deze bijeenkomst op het NIOD.

Karel Berkhoff, die vanwege onderzoek het afgelopen jaar vrijgeroosterd was van het geven van colleges, trad wel op als begeleider van BA en MA scripties. Zo begeleidde hij een BA geschiedenis-scriptie, twee werkstukken voor het werkcollege over de Holocaust van Johannes Houwink ten Cate en een MA scriptie. Van februari tot en met juni hielden Karel Berkhoff en Ton Zwaan elke twee weken een speciaal MA Colloquium Holocaust- en Genocidestudies, waarin bovengenoemde veertien studenten in de gelegenheid waren om hun onderzoek- en scriptieplannen cq. vorderingen te bespreken. Karel Berkhoff coördineerde de werving en het verblijf van de Oekraïense gastonderzoekers, de zogenaamde VWS Fellows en trad bovendien op als gastheer voor studenten uit Tübingen, die op 16 januari het CHGS en het NIOD bezochten.

Medewerkers van het CHGS verzorgden een aantal gastcolleges. Ton Zwaan beet de spits af op 14 oktober op een studiedag voor studenten van de VU. Hij sprak over het fenomeen genocide. Ruim een maand later, op 17 november, reisde hij af naar Antwerpen om daar voor het Instituut voor Joodse Studiën van de universiteit te spreken over 'De vergelijkende studie van genocide'.

Voor Webster University verzorgde hij twee maal een gastcollege: 'The Comparative Study of Genocidal Processes', op 22 november, en over genocide op 30 mei. Daarnaast verzorgde Karel Berkhoff een gastcollege over 'De Holocaust in de Baltische landen' voor de grandtour 2004, studenten geschiedenis van de UvA op 17 maart. Johannes Houwink ten Cate gaf diverse gastcolleges waaronder 'Waarom plegen gewone mensen massamoord?' tijdens de Studium Generale in april op de Daltonschool Helen Pankhurst in Almere. In april sprak hij ook voor studenten Politicologie in 's-Gravenhage en gaf een lezing over de Assyrische en Armeense genocide in mei, in Enschede. De coördinatie van het academisch onderwijs was afgelopen jaar in de handen van Ton

Zwaan. Hij onderhield de interne en externe contacten met betrekking tot voorlichting, voorbereiding, planning en uitvoering van het BA en MA onderwijs en schreef een beleidsnotitie over onderwijscoördinatie; structuur en inhoud van het MA programma; de eindtermen en vereisten van de scripties voor het behalen van de MA HGS. Tevens was hij verantwoordelijk voor de taakverdeling en begeleiding van de scripties en de onderwijscapaciteit. Omdat intensieve begeleiding van studenten niet meteen resulteert in een kortere studieduur, heeft de staf zich onder leiding van Ton Zwaan niettemin bezonnen op verdere intensivering van de begeleiding. Monique van Kessel, van het NIOD, verzorgde vanaf januari alle emailcorrespondentie met de BA studenten van het CHGS.

In de Media

Karel Berkhoff:

- Interview over de Neurenbergse processen met de BBC Ukrainian Service op 21 november.

Johannes Houwink ten Cate:

- Medewerking verleend aan de herdenking in Srebrenica tijdens de televisie-uitzending van de NOS op 11 juli.

- Medewerking verleend aan de reportage van Monique Wijnants bij NOVA over de Schorpioientape op 28 september.

Te downloaden via:

[\[www.novatv.nl/index.cfm?REPORTAGE_ID=3753&LN=nl&FUSEACTION=videoaudio.details\]](http://www.novatv.nl/index.cfm?REPORTAGE_ID=3753&LN=nl&FUSEACTION=videoaudio.details)

- Interview over de Neurenberger Processen voor Radio Netherlands op 17 november.

- Interview over de Neurenberger Processen in Met het Oog op Morgen op 20 november.
- Interview met Illuster, het alumniblad van de Utrechtse universiteit, het najaarsnummer.
- Medewerking aan de Amerikaanse documentaire film 'Secret Courage. The Walter Suskind story' die in Nederland werd gepresenteerd op 12 februari.
- Interview 'Closed Archive leads to Holocaust denial claim', in The Guardian op 21 februari.
- Interview 'Tensions Rise in long Feud over Access to Nazi Archive' in de Washington Post op 18 april.
- Interview 'Nazi death camps records reveal fate of millions' in The Telegraph op 20 april.
- Interview 'Geschiedsvervalsing?' in De Volkskrant op 21 april 2006.
- Medewerking verleend aan de herdenking in Meppel tijdens de televisie-uitzending van de NOS op 4 mei.
- Interview 'Dodenherdenking draait straks om vredesmissies' in het Algemeen Dagblad op 4 mei.
- Interview 'Files uncover Nazi's trail of death', in The Boston Globe op 7 mei.
- Interview 'Move under way to Open Nazi Files' met CBS News op 15 mei.
- Interview over de International Tracing Service met Business News Radio op 15 mei.
- Interview 'Islamist Threats to Dutch Politician bring Chill at Home' in de Wall Street Journal op 17 mei.

- Interview 'Schatkamer met gegevens over Holocaust gaat open' in Het Parool op 18 mei.

Ugur Ü. Üngör:

- Interview naar aanleiding van de UVA scriptieprijs, in Folia op 16 juni.

Ton Zwaan:

- Interview over genocide is te voorkomen, in Folia op 23 september.
- Interview voor de Armeense Nationale Televisie op 24 september.
- Interview over genocide en Joegoslavië voor Radio 747 bij de IKON op 29 september.
- Interview over de Turkse twistappel: de Armeense kwestie met Radio 1 bij de Nederlandse Moslim Omroep op 10 november.
- Interview naar aanleiding van het overlijden de dood van Milosevic, voor Radio 1 bij de IKON op 12 maart.
- Medewerking verleend aan een vraaggesprek naar aanleiding van het overlijden van Milosevic in de televisie-uitzending Woestijnruiters op 12 maart.
- Deelname aan een discussie over het initiatiefvoorstel van de Christen Unie om ontkenning van genocide strafbaar te stellen voor Radio 1 op 1 en 2 juni.

Maria van Haperen, 10 Augustus 2006

Bijlage 1

Personele Bezetting CHGS Juni 2006

Prof. dr J.Th.M. Houwink ten Cate, hoogleraar-directeur, 1,0 fte.

Mw. Drs. S. Rottenberg, coördinatrice/zakelijk directeur, 0,8 fte.

Dr. T. Zwaan, uhd, 0,2 fte.

Mw. Dr. N.D. Adler, senior-onderzoeker, 1fte.

Dr K.C. Berkhoff, onderzoeker, 0,65 fte.

Mw. Drs M. van Haperen, educatie-specialist, 0,2 fte.

Mw. Drs. R.L. Lehmann, onderzoeker, 0,4 fte, onderzoekstijd 0,4 fte.

Drs. U. Ü. Üngör, MA, AIO, 1,0 fte, onderzoekstijd 1,0 fte.

Mw. Drs. A. M. B. Meeuwenoord, MA, OIO Vught, 1,0 fte, onderzoekstijd 1,0 fte

Mw. Drs. E. Moraal, MA, OIO Westerbork, 1,0 fte, onderzoekstijd 1,0 fte

Mw. J. Fuykschot, Onderzoeks-MA-stagiaire, 1,0 fte, onderzoekstijd 1,0 fte.

Dhr. J. Schelvis, co-docent buiten bezwaar

Promovendi:

Drs. F. van Riet, Rotterdamse Politie in Bezettingstijd, einddatum 2006 (1e promotor Houwink ten Cate)

Drs. D. Hertogs, Bureaucratie van de Shoah, einddatum 2007 (2e promotor Houwink ten Cate)

Drs. R. Lehmann, Etnische Relaties in Oost-Polen, einddatum 2007

U. Ü. Üngör, MA, Armeense Genocide in Diyarbekir, einddatum 2008 (1e promotor Houwink ten Cate)

Drs. M. Schenkel, Jodenvervolging in Overijssel en Gelderland, einddatum 2008 (1e promotor Houwink ten Cate)

Drs. E. Moraal, Geschiedenis Westerbork, einddatum 2010 (1e promotor Houwink ten Cate)

Drs. M. Meeuwenoord, Geschiedenis Vught, einddatum 2010 (1e promotor Houwink ten Cate)

Onderzoeks-MA-stagiaire:

J. Fuykschot, Demografie Naoorlogs Joods Nederland, einddatum 2006

MA-studenten

In 2003-2004 en 2004-2005 zijn totaal zeven studenten (drie voltijd; vier deeltijd) begonnen aan het MA-traject HGS. Van de drie voltijdse studenten zijn er inmiddels twee afgestudeerd; van de vier deeltijd studenten zullen er binnenkort drie afstuderen. Een rendement van ruim 70% in het najaar van 2006. In 2005-2006 zijn negen studenten (acht voltijd; één deeltijd) begonnen aan het MA-traject. Van hen heeft tot nu toe één student de studie gestaakt en zullen naar verwachting drie andere studenten in het najaar 2006 afstuderen.

Het rendement van dit cohort studenten bedraagt dan ruim 36%. Voor 2006-2007 hebben zich zesentwintig studenten aangemeld voor de MA-opleiding.

Recente MA-scripties

Hessel Nieuwelink, Oral History Rwanda.

Vica Bogaerts, De hartwond van verlies.
Transitionele rechtvaardigheid na Democratisch Kampuchea.

Christophe Busch, Een duivelse traditie. Hoe gewone mensen in staat zijn buitengewoon kwaad te plegen.

Jiska Meijler, Holocaustmonument Berlijn.

Bijlage 2 - publicaties

Johannes

Houwink ten Cate

- *Rapport van de Commissie van Drie*. Bevindingen over P. J. Meertens op grond van literatuur en geraadpleegde bronnen, door Prof. dr. H. W. van der Dunk, Prof. dr. I. de Haan en Prof. dr. J.Th.M. Houwink ten Cate, ter perse.
- Inleidingen bij de Deense, Franse en Duitse vertalingen van M. Bolle, Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet. Dagboekbrieven uit Amsterdam, Westerbork en Bergen-Belsen.
- Interviews met V. R. Oudkerk - Cohen en Drs. R. C. Musaph-Andriessse voor een Dvd van het Joods Historisch Museum over de geschiedenis van de Hollandsche Schouwburg.
- les Vuijsje, Tegen beter weten in. Zelfbedrog en ontkenning in de Nederlandse geschiedschrijving over de Jodenvervolgning (Amsterdam/Antwerpen 2006), in NRC-Handelsblad, 28 april 2006.

Nanci Adler

- *The Future of the Soviet Past Remains Unpredictable: The Resurrection of Stalinist Symbols Amidst the Exhumation of Mass Graves*, in Europe-Asia Studies 57, 5 (December 2005), pp. 1093-1119.
- *De onvoorspelbare toekomst van het Sovjet verleden: Het blootleggen van massagraven en de herleving van Stalinistische symbolen* in: Ton Zwaan (ed.), Politiek geweld. Etnisch conflict, oorlog en genocide in de twintigste eeuw, Zutphen: Walburg Pers, Zestiende Jaarboek NIOD, 2005, pp. 254-278.
- *Trudnoe Vozvrashchenie: sud'ba sovetskikh politzakliuchennykh v 1950-1990-e gody* (Moscow: obshchestvo Memorial - izdatel'stvo 'Zven'ia'), 2005.
- *Overleven na de Goelag* (Amsterdam: Uitgeverij Contact) 2006.
- Editing text of Albie Sachs' 2005 'Nooit Meer Auschwitz Lezing', January 2006;
- *The History of the Gulag: From Collectivization to the Great Terror*, in The Russian Review 64, 4 (October 2005), pp. 707-708.
- *Surviving Freedom: After the Gulag* in The Journal of Modern History 77, 4 (December 2005), pp. 1185-1187.
- Solicitation and review of submissions for Memory and Narrative volume on Memory and Narrating Mass Violence.

- Review of dissertation for its feasibility for translation and American publication, Barbara Weisinger, "...denn die Freiheit kommt nicht von alleine, Frauen im jugoslawischen 'volksbefreiungskrieg' 1941-1945" (May 2006).

- Karel C. Berkhoff**
- *The Mass Murder of Soviet Prisoners of War and the Holocaust: How Were They Related?* Kritika. Explorations in Russian and Eurasian History 6, nr. 4 (Bloomington, Indiana, Fall 2005), pp. 789-796.
  - Taras Hunczak and Dmytro Shtohryn, eds., *Ukraine: The Challenges of World War II* (Lanham, Boulder: University Press of America, 2003), in *Journal of Ukrainian Studies* 30, nr. 2 (Winter 2005), pp. 131-132.
  - Ben Shepherd, *War in the Wild East: The German Army and Soviet Partisans* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2004), in *American Historical Review* 110, nr. 4 (oktober 2005), pp. 1275-1276.
  - Peer reviews voor de tijdschriften *Holocaust and Genocide Studies* in *American Historical Review* en *Kritika. Explorations in Russian and Eurasian History*.

- Maria van Haperen**
- Lesbrief over Srebrenica bestaande uit werkvellen voor leerlingen en een handleiding voor docenten. De lesbrief is bestemd voor leerlingen van 15 tot en met 19 jaar en is voor havo/ vwo niveau, verschenen bij Uitgeverij ThiemeMeulenhoff in Zutphen.
  - Lesson Srebrenica, an act of genocide? The awful truth! With a hand-out for students and a rationale for teachers.
  - Lesbrief Oriëntatie op herdenken voor leerlingen van 4 vwo, te downloaden via het Nationaal Comité 4 en 5 mei: <http://www.oorlogsmonumenten.nl/omn/voortgezet.onderwijs.2/4.vwo> of www.oorlogsmonumenten.nl > wegwijzers > voortgezet onderwijs > 4VWO.
  - *In ons vak alles op een andere manier hetzelfde: idem des aliter*, In: *Kleio 1* 2006)
  - *Geschiedenis Doordacht, vaardigheden trainen als alternatief voor werkboek invullen of meer?* In: *Kleio 2* 2006.

Rosa Lehmann

- *Over de Escalatie van Politiek Geweld. Perspectieven op het Pools-Oekraïense Conflict, 1939-1944*, in Ton Zwaan (ed.), *Politiek geweld: Etnisch conflict, oorlog en genocide in de twintigste eeuw*, Zutphen: Walburg Pers, Zestiende Jaarboek NIOD, 2005.
- *Contextualizing the debate on Polish anti-Semitism. On victims, bystanders, and outsiders*. Volume on Jewish-Christian Relations, University of Maryland Press, Baltimore, forthcoming.
- *From ethnic cleansing to affirmative action: How the Polish People's Republic solved its Ukrainian problem*, forthcoming.

Ugur Ü. Üngör

- De vernietiging van Dersim (1938) in beeld, in: Ton Zwaan (ed.), *Politiek geweld: Etnisch conflict, oorlog en genocide in de twintigste eeuw*, Zutphen: Walburg Pers, Zestiende Jaarboek NIOD, 2005.
- *Soykırım: suçların en agiri*, in: Murat C. Demir (ed.), *Kriminoloji*, forthcoming, Middle East Technic University, Department of Criminology, 2006.
- *Center and periphery in the Armenian Genocide: The case of Diyarbekir province*, in: Hans-Lukas Kieser (ed.), *Zukunft braucht Geschichtsklärung: Armenier, Türken und Europa im Schatten des Ersten Weltkriegs*, forthcoming.
- *When persecution bleeds into mass murder: the processive nature of genocide*, in: *Genocide Studies and Prevention*, vol.1, no.2, forthcoming.
- Submission of abstract for Memory and Narrative volume on Memory and Narrating Mass Violence.
- Manuscript editing 'Mardikjan Family Memoires' for eventual publication

Ton Zwaan

- Zwaan (ed.), *Politiek geweld. Etnisch conflict, oorlog en genocide in de 20e eeuw*, Zutphen: Walburg Pers, 2005. Zestiende Jaarboek NIOD. Daarin ook: *Een theoretische inleiding*, pp. 9-23.
- Summary Report on Teaching and Learning about WWII, Holocaust and Genocide in the Netherlands, 3 pp. (September 2005). Voor Fördergesellschaft Kulturelle Bildung e.V., Bonn/Berlijn. Gepubliceerd: <http://www.lernen-aus-der-geschichte.de/>
- '*Politiek geweld, staten en naties*', *Cogiscope*. Tijdschrift over gevolgen van oorlog en geweld 1, 2006.

Beschikbare Middelen 2005

Bedragen zijn in € x 1.000

	2005	2006 (1 ^e 6 mnd)
Baten		
VWS	187,2	93,6
UvA	47,2	23,6
Niod	23,6	11,8
Rente	5,2	4,0
Fondsen	18,6	25,8
Totaal	281,8	158,8
Lasten		
Personeel via NIOD	225,0	128,6
Diensten NIOD	13,6	6,8
Huisvesting NIOD	10,0	5,0
Bureaunkosten	33,2	17,5
Reiskosten, Publicaties & Symposia	42,6	20,4
Totaal	324,4	178,3
Resultaat	-42,6	-19,5

CENTRUM VOOR
HOLOCAUST
EN GENOCIDESTUDIES

Herengracht 380 / 1016 CJ Amsterdam / t: 020-5233800 / f: 020-5233888 / e: info@chgs.nl / w: www.chgs.nl